

Kunstneriske og kulturelle praksiser blant innvandrere til Norge 1970–2000. Arv, arkiv og betydningen for kunst og kultur i dag

Kulturrådet utlyser tilskudd til forskningsprosjekter som dokumenterer og styrker kunnskapen om kunstneriske og kulturelle praksiser blant innvandrere til Norge i perioden 1970–2000, som bidrar til refleksjon over hvordan praksisene kan dokumenteres og tas vare på, og som undersøker hvilke spor de har satt i dagens kunst- og kulturliv i Norge.

Oversikt

Søkere inviteres til å utvikle forskningsprosjekter innenfor ett eller flere av tre de sentrale temaområdene. Prosjektene kan

- dokumentere og gi ny kunnskap om innvandreres kunstneriske og kulturelle praksiser i perioden 1970–2000
- reflektere over kulturvernarbeid i minoritetsmiljøer og gi innsikt i hvordan arven fra innvandrernes kunstneriske og kulturelle praksiser kan dokumenteres og tas vare på
- undersøke og analysere hvordan innvandrernes kunstneriske og kulturelle praksiser har satt spor etter seg i dagens kunst- og kulturliv Norge.

Temaområdene utdypes lenger ned. Med kunstneriske og kulturelle praksiser menes her både produksjon, skaping, utøvelse, formidling, bruk av og refleksjon over kunst og kultur.

Det kan søkes tilskudd til både større og mindre forskningsprosjekter. Kulturrådet forventer ikke at de enkelte prosjektene dekker hele bredden av aktuelle spørsmål, men at de belyser avgrensede problemstillinger innenfor eller på tvers av temaområdene.

Forskningsprogrammet er åpent for alle forskere innenfor relevante fagområder. Det har samtidig et ønske om å aktivere forskere og andre med minoritetskulturell bakgrunn og erfaringer.

Denne programplanen ligger til grunn for utlysningen og består av to deler. Første del presenterer sentrale temaområder, bakgrunn, avgrensninger og begreper. Andre del beskriver formelle rammer og krav til søknadene.

Del 1. Temaområder og avgrensninger

Bakgrunn

Det er en utfordring at det mangler kunnskap om de kunstneriske og kulturelle praksisene til de første generasjonene av innvandrere og migranter som kom til Norge fra rundt 1970 og fremover mot årtusenskiftet. Mange av dem som kom, nærmer seg nå slutten av livet, og

mange har allerede gått bort. Viktige førstehåndsberetninger og kilder til informasjon og kunnskap kan snart gå tapt. Dette forskningsprogrammet har en ambisjon om å bøte på denne situasjonen og bidra til å sikre flere historiske kilder før det er for sent.

Forskningsprogrammet undersøker hvilke former for kunst og kultur innvandrerne skapte, opplevde og deltok i, hvilke arenaer, nettverk og miljøer de utviklet, og hvilke estetiske holdninger og erfaringer de brakte med seg. Det belyser også rammene for kunst- og kulturutøvelsen, altså hvordan kunst- og kulturutøvelsen ble formet av politiske, sosiale og økonomiske forhold i Norge, og det belyser hvordan minner, erfaringer og kunnskaper om praksisene kan dokumenteres og bevares.

Videre undersøker programmet hvordan – eller i hvilken grad – de kunstneriske og kulturelle praksisene til de første generasjonene av nyere innvandrere og migranter til Norge har satt og fortsatt setter spor etter seg i dagens kunst og kultur, hvilke nye uttrykk som har vokst frem, og hvordan kulturen og samfunnet for øvrig har utviklet seg i møte med de nye praksisene, uttrykkene og erfaringene.

Det er lett å tenke på – og å fremstille – den nyere norske innvandringshistorien som en fortelling om «de andre» som kom til «oss». En slik fremstilling av historien risikerer imidlertid å tilsløre de dynamiske relasjonene som alltid preger migrasjon og møter mellom mennesker, og det mangfoldet som eksisterer både blant innvandrerne og de som allerede har tilhold i landet. De er kanskje mer korrekt er å forstå innvandringshistorien som en flerstrengt historie om fremveksten av et moderne og mer mangfoldig Norge, og som en integrert del av fortellingen om hvordan dagens samfunn – og dagens transkulturelle landskap – har tatt form.

Det mangfoldet av kunstneriske og kulturelle praksiser, tradisjoner, verdensanskuelser og uttrykksformer som migranter og innvandrere har bragt med seg til Norge, står ikke i et utvendig forhold til det «norske» – tvert imot. Innvandrerne og migrantenes kunstneriske og kulturelle praksiser, deres egen skaping, utøvelse og bruk av kunst og kultur, de arenaene, nettverkene og plattformene de har skapt eller tatt i bruk, og de utvekslinger som har funnet sted mellom de som har kommet, og de som allerede har vært i landet, er i seg selv viktige forutsetninger for det mangfoldige, komplekse og sammensatte kunstneriske og kulturelle landskapet som preger i Norge i dag.

Norge har alltid vært preget av innflytelser utenifra og av et mangfold av folk og kulturer innenfor landets grenser. Dagens situasjon er allikevel annerledes. Innvandringen det siste halve århundret har både vært bredere og mer forskjelligartet enn tidligere, og dette gjenspeiler seg i de kunstneriske og kulturelle praksisene. Det handler ikke bare om nye impulser, men om et nytt kulturelt landskap som tar form.

Avgrensninger

Forskningsprogrammet er særlig interessert i kunstnerisk skaping og utfoldelse, men skal favne en bredde av estetiske, kunstneriske og kulturelle praksiser – fra produksjon og utøvelse til formidling og bruk av kunst og kultur. Den sosiale dimensjonen er også inkludert. Fokus er med andre ord ikke bare på kunstneriske og kulturelle objekter, ytringer, innhold og uttrykk, men også situasjoner og sammenhenger, nettverk og miljøer, plattformer og arenaer der disse produseres, formidles, sirkuleres, oppleves og brukes.

De praksisene som Kulturrådet ønsker mer kunnskap om, passer ikke nødvendigvis inn den forståelsen av kunst som tradisjonelt har vært dominerende i vår del av verden. Forskningsprogrammet opererer derfor med en bred forståelse av kunstfeltet. Områder som litteratur, visuell kunst, musikk og scenekunst, inkludert teater, dans og dramatikkk står sentralt, men forskningsprogrammet skal også belyse tradisjonelle, folkelige og populærkulturelle praksiser og uttrykksformer, og eventuelle nyere praksiser som har vokst frem innenfor eller på tvers av ulike miljøer i Norge.

Det understrekes at begrepsbruken i programplanen er ment å være pragmatisk – den skal peke ut en retning, ikke være ekskluderende. Dette gjelder ikke bare bruken av begrepene om kunst og estetikk, men også bruken av ord som «innvandrer» og «migrant», som her til en viss grad brukes overlappende. I tråd med [SSBs definisjon](#) blir «innvandrer» forstått som en person født i utlandet av to utenlandskfødte foreldre. Barn født i Norge av to innvandrere, kalles «norskfødte med innvandrerforeldre». Og mens en «innvandrer», slik Store norske leksikon forstår begrepet, er en person som flytter til et annet land for å bosette seg der, er en «migrant» en person som flytter fra et land til et annet – potensielt for en kortere periode. Begge de to begrepene, migrant og innvandrer, kan ha problematiske sider. Blant annet har forskning knyttet til den «postmigrantiske diskursen» påpekt hvordan begrepene kan bidra til å etablere et skille mellom et «oss» og et «dem». Selv om programnotatet vektlegger det pragmatiske i begrepsbruken, er det viktig å være klar over slike slagsider.

De siste femti–seksti årene har det bosatt seg personer i Norge med bakgrunn fra alle deler av verden. Disse har brakt med seg et rikt mangfold av kunstneriske og kulturelle praksiser, erfaringer og impulser som igjen har bidratt til å forme det kulturelle landskapet i dagens Norge. Fokuset er i dette forskningsprogrammet likevel på de kunstneriske og kulturelle praksisene til de delene av innvandrerbefolkningen som har opprinnelsesland utenfor Vest-Europa (forstått som et geografisk avgrenset område), USA og Canada. Rundt 1970 og fremover ble migrasjonsmønstrene mer globale enn tidligere, og antallet utenlandskfødte borgere i Norge steg. Dette skapte en ny oppmerksomhet om innvandringen og medvirket til at det ble utviklet en mer helhetlig innvandringspolitikk. Årene rundt 1970 marker med andre ord et skille i den nyere innvandringshistorien, og det er dette som legger grunnlaget for forskningsprogrammets tidsmessige avgrensning.

De tre temaområdene

Nedenfor utdypes de tre temaområdene. Disse peker ut retningen for forskningsprogrammet, men spørsmålene som stilles og problemstillingene som løftes, er ikke nødvendigvis uttømmende. Også andre spørsmål og problemstillinger kan være relevante.

Innvandrerens kunstneriske og kulturelle praksiser

Det første temaområdet knytter seg til de kunstneriske og kulturelle praksisene til innvandrere og migranter som kom til Norge i perioden mellom omtrent 1970 og 2000, og på de aktivitetene som fant sted i disse årene. Kulturrådet ønsker kunnskap om innvandrerens produksjon, utøvelse, formidling og bruk av kunst og kultur i den aktuelle perioden, og ikke bare profesjonell kunst og kultur, men også folkekultur, populærkultur og andre estetiske praksiser. Prosjektene kan være forankret i praksisene både til enkeltpersoner, grupper, organisasjoner og arenaer for å nevne noe.

Delvis handler det her om å forstå innvandrerbefolkningens egen kunst- og kulturskaping. Hvilke kunstneriske og kulturelle praksiser og uttrykksformer utfoldet de seg innenfor? Hvilke intellektuelle eller kunstneriske tradisjoner og tankesett var de inspirert av? Hva skapte eller produserte de selv? Hvilke kunst- og kulturuttrykk var de utøvere av? Hvilke nye uttrykksformer oppsto og på hvilken måte? Hvordan ble kunsten og kulturen formidlet, og hvordan ble den mottatt og diskutert – i minoritetsmiljøene, så vel som innenfor majoritetsbefolkningen?

Delvis handler det om å forstå kulturbruken. Hvilken musikk lyttet innvandrerne til, hvilke bøker leste de, hvilke filmer så de? Gikk de i teater, besøkte de kunstutstillinger? Hvilke kulturelle preferanser hadde de med seg fra hjemlandet? Hvordan fikk de tilgang til kunstneriske og kulturelle uttrykk og opplevelser? Hvilken betydning hadde kunst og kultur i livene deres? Hvilke kulturelle uttrykksformer brakte de med seg til Norge? I hvilken grad bidro de selv til å etablere eller introdusere nye praksiser, og i hvilken grad omfavnet de det kunst- og kulturtilbudet som allerede fantes i Norge?

Delvis handler det om å forstå de sosiale dimensjonene. Hvilke viktige nettverk, miljøer, organisasjonsformer og arenaer ble etablert i ulike deler av landet? Hvilke utvekslinger skjedde mellom aktører fra ulike minoritetsgrupper, og hvilke nye hybride uttrykksformer og praksiser vokste frem av disse utvekslingene? Hva var rammene og mulighetene for å skape og utøve kunst og kultur? Hvilke politiske, sosiokulturelle og samfunnsøkonomiske dynamikker gjorde seg gjeldende, og hvordan påvirket de migrantenes og innvandrerens kunstneriske og kulturelle praksiser?

Prosjekter innenfor dette temaområdet kan for eksempel identifisere, samle eller dokumentere primærkilder som forteller om migranters og innvandreres kunstneriske og kulturelle praksiser. Det kan være dokumentasjon om verk og kunstnere eller andre sentrale aktører, eller om organisasjoner, grupper, nettverk, arenaer og så videre. Prosjektene kan også anlegge et mer overordnet historisk, analytisk eller teoretisk perspektiv på de kunstneriske og kulturelle praksisene, deres form og betydning.

Innvandringen til Norge favner en bred og sammensatt gruppe mennesker med et stort mangfold av kulturelle bakgrunner og erfaringer, også blant personer med samme landbakgrunn. Det kan være vanskelig å si noe generelt om de kunstneriske og kulturelle praksisene deres, og dette er heller ikke forventet. Søkere til utlysningen kan riktignok, i den grad de ønsker, velge å fokusere mer overordnet på kulturelle tendenser på gruppenivå, eller på uttrykk som har nådd brede grupper av innvandrere, men de kan også velge å fokusere mer spesifikt på bestemte kunstnere, enkeltaktører, miljøer og nettverk som har hatt særlig betydning innenfor sine respektive felt.

Kulturvern i minoritetsmiljøer

Med dette temaområdet ønsker Kulturrådet å styrke kunnskapen om de kunstneriske og kulturelle praksisene til innvandrere og migranter i et kulturvernperspektiv. Kulturvern er en betegnelse på arbeidet med å samle inn, dokumentere, bevare og formidle spor etter tidligere eller pågående kulturelle praksiser. Det kan dreie seg om fysiske gjenstander, altså materiell kulturarv, men det kan også dreie seg om det som gjerne kalles immateriell kulturarv, altså tradisjoner, kompetanser og ferdigheter og lignende. Ikke minst er samspillet mellom de

materielle og de immaterielle dimensjonene, og hvordan de belyser hverandre, et viktig aspekt ved kulturvernarbeid. Målet er å styrke forståelsen av historie, kunst, kulturer og samfunnsliv.

Prosjekter innenfor dette temaområdet kan eksempelvis ta form av forskningsbaserte undersøkelser av konkrete eksempler på kulturvernarbeid, men de kan også gå nærmere inn på vilkårene og betingelsene for kulturvernarbeid i minoritetsmiljøer. På den ene siden kan forskningen knytte seg til innsamling, dokumentasjon, bevaring og formidling av spor knyttet til innvandreres og migranternes kunstneriske og kulturelle praksiser, inkludert både individuelle og kollektive praksiser og erfaringer. På den andre siden kan forskningen undersøke hvordan dette arbeidet gjøres, hvordan man best kan dokumentere og bevare minner, spor, gjenstander og kunnskaper om de praksisene som her står i fokus.

Å samle og fortolke empiri og annet kildemateriale fra minoritetsmiljøer gir andre utfordringer enn de som preger kulturvernarbeid i majoritetskulturen. Historiske arkiver er ofte produsert av majoritetsbefolkningen. De kan være preget av betydelige skjevheter i hva de dekker, og hva arkivskaperene har ansett som viktig og relevant kildemateriale. Kulturvernarbeid i minoritetsmiljøer, og innsamling og dokumentasjon knyttet til innvandrernes kunstneriske og kulturelle praksiser mer spesifikt, kan bidra til å løfte andre historier, og til å nyansere og gjøre den brede historiefortellingen mer presis.

Hvordan man forstår og definerer kunst og kultur kan skape blindsoner. For hvem er det som definerer hva som er kunst og kultur *for* og *av* innvandrere? Hvem bestemmer hva som er verdt å bevare eller arkivere, og i hvilken form? Kulturvernarbeid i minoritetsmiljøer krever kritisk refleksjon over og nytenkning om hvilke historier og dokumenter som er relevante, og hvordan man skal forstå og fortolke dem. Det er avgjørende at innvandlerne selv og deres etterkommere tar del i dette arbeidet, og at det gjennomføres på minoritetskulturenes egne premisser.

Det finnes enkelte tidligere eksempler å vise til, for eksempel Oslo byarkivs prosjekt Oslos multikulturelle arkiver, og arbeidet med arkivet etter organisasjonen African Youth in Norway. Likevel mangler det en oversikt over hva som finnes og ikke finnes av arkiv og annen dokumentasjon knyttet til innvandrernes kunstneriske og kulturelle praksiser i Norge, og i hvilken grad innvandrere selv har bidratt til dokumentasjonsarbeidet. Fokuset her ligger ikke primært på offentlige arkiv, men snarere på privatarkiv og private samlinger. Hvilke ønsker eller behov har innvandlerne selv hatt for å dokumentere de kunstneriske og kulturelle praksisene sine? Hva har blitt dokumentert, og hva har blitt utelatt? Hva er og har vært forutsetningene, mulighetene og utfordringene for kulturvern blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre? Og hvem har tatt del i arbeidet? Har for eksempel utdanning, kjønn, alder og klassetilhørighet noe å si for mulighetene til å arbeide med kulturvern?

Betydningen for kunsten og kulturen i dag

Flere kunstnere innenfor ulike sjangre har de senere årene løftet frem innvandrerforeldrenes kulturbruk som viktige inspirasjonskilder for egen praksis. Mest kjent er kanskje Karpes *Omer Sheriff* fra 2022. Musikken, tekstene, konsertene og de offentlige samtalene som sprang ut av prosjektet, ga gjenklang i og ble omfavnet av store deler av befolkningen – minoritetsbefolkningen så vel som majoritetsbefolkningen. Slik ble det tydelig at innvandrernes kulturbruk og kulturelle referanser er og har blitt del av den felles, mangfoldige, og fremdeles levende, kulturarven i Norge.

Forskningsprogrammet retter derfor ikke blikket kun bakover, men også mot samtiden. Innenfor det tredje og siste temaområdet handler det om å forstå hvordan de kunstneriske og kulturelle praksisene til nyere innvandrere og migranter til Norge har satt spor etter seg og lever videre i dagens kunst- og kulturliv.

Sporene kan være mange og forskjellige. Det kan for eksempel være tradisjonelle uttrykksformer som lever videre som en del av en mer mangfoldig kultur i Norge i dag, og som enten videreføres av nye generasjoner, eller som videreutvikles og settes inn i nye sammenhenger – og dermed også får nye betydninger.

Det kan være ulike typer fortolkninger eller kunstneriske behandlinger av arven fra de første generasjonene nyere innvandrere, enten det er norskfødte med innvandrerforeldre eller andre som står bak. Det handler her om den kreative bruken av arven og arkivene fra innvandrernes kunstneriske og kulturelle praksiser, inkludert hvordan kunsten i samtiden bruker uttrykksformer, tankeformer, ideer, tema, arkiver og steder fra den historiske perioden. Det er særlig interessant med prosjekter som kobler det historiske perspektivet fra det første temaområdet med samtidsperspektivet i dette siste.

Sporene kan endelig være av mer indirekte karakter, som en type allmenn innflytelse, slik impulser utenifra alltid har satt spor etter seg i kunsten og kulturen. Det dreier seg om praksiser, tema, estetiske forståelser, formspråk, uttrykksformer og så videre som har blitt en del av det felleskulturelle repertoaret, og som har bidratt til å forme det bredere kunstneriske og kulturelle landskapet i dagens Norge. Det inviteres slik også til mer overordnede, teoretiske refleksjoner over betydningen av de kunstneriske og kulturelle praksisene som springer ut av innvandring og migrasjon.

Innenfor dette temaområdet er det relevant å spørre om hvordan innvandrernes kunstneriske og kulturelle praksiser har blitt mottatt av og forstått innenfor majoritetskulturen. Hvordan har rammene eller vilkårene vært for å bruke eller aktivere innvandrernes kunstneriske og kulturelle praksiser? Hva er det som gjør at kunstnere i dag, ikke minst de som selv har innvandrerforeldre, ser at det er mulig å hente frem og bruke arven fra foreldregenerasjonen? Og omvendt: Hvilke forhold er det som fremdeles bidrar til å begrense bruken, og som gjør at arven fra innvandrernes kunstneriske og kulturelle praksiser i mindre grad er aktivt til stede i samtidens kunst og kultur enn den kanskje kunne eller burde ha vært?

Forskningsprogrammet belyser dermed migrasjonens kunstneriske og kulturelle praksiser også i en bredere politisk og kulturpolitisk kontekst. Hvordan har innvanderens kunst- og kulturutfoldelse blitt forstått og innrammet i kulturpolitiske dokumenter det siste halve århundret? Hvordan har relasjonen mellom minoritetskulturene og majoritetskulturen blitt diskutert, og hva har de politiske, samfunnsmessige og kulturelle konsekvensen av disse diskusjonene vært?

Metodiske innganger

Forskningsprogrammet åpner for ulike perspektiver, teoretiske rammer og metodiske innfallsvinkler. Søkere må selv definere hvordan de ønsker å nærme seg de tre temaområdene.

Prosjektene kan blant annet rette seg mot dokumentasjon, innsamling av empiri og arkivbygging, for eksempel gjennom å samle historisk materiale og informasjon om og fra

primærkilder som verk, kunstnere, utøvere, nøkkelpersoner, møtesteder, arenaer, scener og publikum. Men de kan også anlegge et mer historisk, analyserende, teoretisk, kulturpolitisk eller metodologisk perspektiv. De kan for eksempel fokusere på enkeltpersoner, på bestemte miljøer eller på en bredde av miljøer og aktører. De kan studere konkrete sjangre og uttrykksformer, eller se på bestemte kunstneriske og kulturelle praksiser, historisk eller i samtiden, eller de kan undersøke bredere tendenser på et mer overordnet nivå.

Resultater

Prosjektbeskrivelsen, som alle søkere til forskningsprogrammet må utvikle, skal inneholde en formidlingsplan. Denne skal angi hvordan forskningsresultatene skal formidles, hvilke formater som er planlagt (for eksempel artikler, monografier, annet) og hvilke publikasjonskanaler (for eksempel tidsskrifter eller lignende) som er aktuelle.

Forskningen skal være av høy vitenskapelig kvalitet. Den skal formidles på en god og tilgjengelig måte.

I utgangspunktet forventer Kulturrådet at forskningsprosjektene skal munne ut i ett eller flere skriftlige bidrag – enten forskningsartikler eller monografier. Det kan allikevel åpnes for andre formidlingsformer, inkludert formidling til et bredere publikum, og formidlingsformer som ikke utelukkende er skriftlige. Det kan gis tilskudd til digitalisering, arkivering og andre former for tilgjengeliggjøring av historisk materiale knyttet til de tre temaområdene. Hvis det søkes om tilskudd til å etablere arkiver, bør det foreligge konkrete planer for og avtaler med relevante institusjoner om ivaretagelse og tilgjengeliggjøring av det innsamlede materialet. Prosjekter som skal resultere i kunnskapsprodukter som ikke primært er skriftlige, må likevel inkludere ett eller flere skriftlige bidrag som formidler sentrale innsikter fra forskningen. Form og omfang på bidragene skal beskrives.

Så langt det er mulig, skal forskning og annen kunnskapsproduksjon som får tilskudd fra Kulturrådet, gjøres åpent tilgjengelig for allmennheten gjennom ulike former for åpen tilgangspublisering.

Søkere velger selv hvor og hvordan de vil formidle forskningen. Kulturrådet har likevel et ønske om en samlet formidling av forskningsresultatene, og vil invitere tilskuddsmottakere til dialog om dette. Kulturrådet har både en rapportserie og en fagfelleverdert bokserie som kan være aktuelle publikasjonskanaler for forskningsprosjekter som får tilskudd. Kulturrådet vil vurdere om det er grunnlag for å lage en eller flere felles utgivelser, for eksempel en felles artikkelsamling. Format på eventuelle utgivelser vil diskuteres nærmere når det er klart hvilke prosjekter som får tilskudd. Prosjektbeskrivelsens formidlingsplan kan gjerne angi om det er aktuelt for søkerne å publisere gjennom Kulturrådets kanaler.

Kulturrådet vil dekke kostnadene ved publisering i egen bok- og rapportserie. Det stilles visse krav til utgivelser i bok- og rapportserien, blant annet må forfattere forholde seg til en egen forfatterveiledning. Det er et mål for Kulturrådet at både bokserien og rapportserien skal bidra til å utvikle og vedlikeholde et godt norsk fagspråk for kunst og kultur. Utgivelser i Kulturrådets bokserie skal derfor primært være skrevet på norsk (eller andre skandinaviske språk). Engelsk kan aksepteres i visse tilfeller.

Del 2: Formelle rammer

Alle søknader må utformes i tråd med de føringene som fremgår her.

Økonomi og innretning

Den samlede økonomiske rammen for utlysningen er på rundt fire og en halv million kroner.

Det er mulig å søke om tilskudd i størrelsesorden 200 000–1 500 000 kroner.

Søknader til både større og mindre prosjekter ønskes velkommen. Mindre prosjekter med lavere søknadsbeløp kan være like relevante som større prosjekter med høyere søknadsbeløp. Søknadsbeløp må være i tråd de faktiske behovene i prosjektet. Behovene må være tydelig beskrevet i budsjettet og kommentarene til budsjettet.

Kulturrådet får mange søknader. Også gode søknader kan få avslag eller lavere tilskudd enn det ble søkt om. Kulturrådet kan velge å gi tilskudd kun til deler av et prosjekt, for eksempel til en avgrenset arbeidspakke. I slike tilfeller vil Kulturrådet kunne be om en revidert prosjektbeskrivelse før oppstart.

Prosjekter som får tilskudd, kan i utgangspunktet ha oppstart i perioden 1. januar–1. september 2027. Prosjektene skal være avsluttet før 1. juni 2029. Rapporteringsfrist vil være tre måneder etter avsluttet prosjektperiode. Endelig publisering av forskningsresultater kan komme etter at prosjektet formelt er avsluttet.

Hvis prosjektet skal munne ut i en skriftlig publikasjon som er tiltenkt Kulturrådets bok- eller rapportserie, vil fristen for å levere bidrag i utgangspunktet være 15. oktober 2028. Fremdriftsplanen vil kunne diskuteres.

Hva kan få tilskudd?

Det er mulig å søke om tilskudd til forskningsprosjekter som bidrar til å realisere forskningsprogrammets mål, det vil si som gir ny og relevant kunnskap innenfor ett eller flere av de tre sentrale temaområdene.

Tilskuddet kan brukes til å dekke alle kostnader ved gjennomføring av prosjektet, inkludert personalkostnader og indirekte kostnader. Det forventes likevel at universiteter, forskningsinstitutter, museer og lignende bidrar med noe egenfinansiering for å dekke slike kostnader helt eller delvis. Dette gjelder ikke for uavhengige forskere.

Hvem kan søke?

Utlysningen retter seg mot forskere. Det er mulig å søke både som enkeltforsker og som en gruppe av forskere sammen. Det er ikke nødvendig å være tilknyttet en vitenskapelig institusjon for å søke, men forskere som er ansatt ved et universitet, en forskningsinstitusjon, et museum eller lignende, og som har forskning som en del av arbeidet sitt, bør normalt å søke gjennom virksomheten de er ansatt ved.

Prosjektleder må ha doktorgrad innenfor et relevant fagområde eller kompetanse på tilsvarende nivå dokumentert gjennom publisert vitenskapelig arbeid av samme omfang og kvalitet som kreves for en doktorgrad. Kompetanse på tilsvarende nivå skal dokumenteres i CV. CV må presisere hvilke publikasjoner som gir tilsvarende kompetanse. Søkere med bakgrunn i kunstnerisk forskning må ha godkjent doktorgrad.

Stipendiater som har levert avhandlingen, men ennå ikke har disputert, kan være prosjektledere. Doktorgraden må være godkjent før eventuelt tilskudd kan utbetales. Søknaden må inneholde en bekreftelse på at avhandlingen er levert.

Øvrige prosjektdeltakere bør i utgangspunktet ha doktorgrad eller tilsvarende kompetanse. Personer uten doktorgrad eller tilsvarende kompetanse kan være deltakere i prosjektet dersom de har en særlig innsikt i feltet og erfaringsbasert kompetanse som er viktig og relevant for gjennomføringen. Andre deltakere uten doktorgrad kan ha mindre roller i prosjektet, for eksempel som vitenskapelige assistenter.

Forskere med relevant fagbakgrunn kan søke. Forskningsprogrammet har et særlig ønske om å aktivere forskere og andre som selv har minoritetskulturell bakgrunn og erfaringer.

Både prosjektledere og potensielle prosjektdeltakere med gode forskningsideer, men uten doktorgrad, oppfordres til å søke samarbeid med relevante aktører som kan bidra til å realisere prosjektet på en god måte.

Kulturrådet skiller mellom formell søker og prosjektleder. Dette er særlig relevant for prosjekter som er forankret i en institusjon eller virksomhet. Prosjektlederen har det faglige ansvaret for gjennomføringen av prosjektet. Formell søker har det økonomiske og administrative ansvaret. Prosjektleder og formell søker kan være samme person, eller forskjellige personer. Både privatpersoner, enkeltpersonforetak, private og offentlige institusjoner, forskningsorganisasjoner og andre virksomheter kan være formelle søkere. Formell søker trenger ikke doktorgrad.

Hvordan kan man søke?

Søknaden skal leveres gjennom Kulturdirektoratets søknadsportal. Søknadsfristen er 7. oktober 2026 kl. 13:00. Søknadene vil bli behandlet i november 2026. Svar vil kunne ventes i begynnelsen av desember.

Søknaden skal ha følgende vedlegg:

- Prosjektbeskrivelse
- CV for alle deltakere
- [bekreftelse på levert avhandling, gjelder kun stipendiater]

Søknad og prosjektbeskrivelse skal i utgangspunktet skrives på norsk. Andre skandinaviske språk og engelsk aksepteres hvis det er gode grunner til dette. Søknaden må være fullstendig når du sender den inn. Det er ikke mulig å ettersende informasjon.

Om prosjektbeskrivelsen

Alle søkere skal levere en egen prosjektbeskrivelse som vedlegg til søknaden. Prosjektbeskrivelsen skal skrives inn i Kulturrådets mal, se [her](#) (bokmål) og [her](#) (nynorsk).

Malen kan også lastes ned i søknadsportalen. Prosjektbeskrivelsen må lastes opp i PDF-format for at det skal være mulig å levere søknaden.

Prosjektbeskrivelsen kan være på maksimalt 15 000 tegn med mellomrom. Disposisjonen skal følge Kulturrådets mal. Det skal brukes Times New Roman, 12 punktts skriftstørrelse og halvannen linjeavstand. Prosjektbeskrivelsen skal inneholde følgende deler: tittel, sammendrag, forskningsidé, forskningsstatus og kunnskapsbehov, forskningsspørsmål, teori, metode og materiale, prosjektorganisering, relevans, formidlingsplan og eventuelt litteratur- og kildeliste. Se Kulturrådets mal for en beskrivelse av innholdet i de enkelte delene.

Søknaden skal kunne leses og vurderes av kompetente generalister. Søkere kan ikke forvente spesialkompetanse på deres egne fagfelt. Det er derfor viktig at prosjektbeskrivelsen formidler godt hva prosjektet konkret skal gjøre, hvorfor det skal gjøre det, og hvordan.

I tråd med offentleglova § 26, fjerde avsnitt, blir det ikke gitt innsyn i opplysninger om forskningsideer og forskningsprosjekt. Sammendraget vil allikevel kunne bli offentliggjort, og dette må derfor ikke inneholde opplysninger som ikke kan publiseres.

Om CV

Det skal lages CV for hver enkelt deltaker i prosjektet. CV-en kan være på maksimalt to sider side for hver deltaker. Den kan referere til inntil ti relevante publikasjoner eller andre formidlingstiltak. CV skal kun inneholde informasjon som er relevant for denne søknaden. Tekst som går ut over de to sidene som er tillatt for hver deltaker, vil ikke bli lest.

Søkere uten doktorgrad, men med tilsvarende kompetanse, må dokumentere kompetansen i CV. CV skal angi konkret og presist hvilke publikasjoner som alene eller samlet tilsvarer kravene til en doktorgrad.

CV-er fra de enkelte prosjektdeltakerne skal samles i et felles dokument i PDF-format. PDF skal lastes opp i søknadsportalen.

Hvordan blir søknaden vurdert?

Søknaden blir vurdert av [faglig utvalg for forskning](#) i samarbeid med ett eller flere medlemmer i [faglig utvalg for kulturvern](#). Utvalget leser og diskuterer alle søknadene og bruker sin faglige kompetanse til å bestemme hvilke prosjekter som får tilskudd. Søknadene vurderes enkeltvis og i sammenheng med de andre søknadene.

Når utvalget vurderer hver enkelt søknad, legger det overordnet vekt på

- forskningsfaglig kvalitet
- relevans
- gjennomførbarhet
- formidlingskvalitet

I vurderingen legges det stor vekt på forskningsfaglig kvalitet, inkludert originalitet, samt relevans for forskningsprogrammet. Videre legges det vekt på gjennomførbarhet, forstått som prosjektdeltakernes gjennomføringsevne og prosjektets gjennomførbarhet. Vurderingen av gjennomførbarhet baserer seg på prosjektbeskrivelsen, inkludert teori, metode, prosjektorganisering, budsjett og framdriftsplan samt prosjektdeltakernes CV. I vurderingen

legges det dessuten vekt på formidling, forstått som både formidlingskvalitet og prosjektbeskrivelsens planer for kunnskapsdeling.

I den helhetlige vurderingen av søknadene tas det hensyn til mangfold i erfaringer og perspektiver og til geografisk og institusjonell spredning.

Ut over en kort vedtakstekst, blir det ikke gitt skriftlige begrunnelser for vedtak i Kulturrådet.

Kulturdirektoratet er sekretariat for Kulturrådet. Sekretariatet gir veiledning om ordningen, gjør en første vurdering av søknadene og støtter fagutvalget og rådet i deres arbeid.

Aktiviteter

Underveis i prosjektperioden vil det kunne bli arrangert interne arbeidsseminar. Hvorvidt det blir arrangert slike seminar, er riktignok ikke bestemt. Formålet med eventuelle seminar vil være å sette de ulike tilskuddsmottakerne i kontakt med hverandre og å skape en arena hvor det er mulig å diskutere felles spørsmål og utfordringer. Reisekostnader knyttet til eventuelle seminar vil dekkes av Kulturrådet. Honorar for deltagelse og kostnader knyttet til eventuelt opphold vil eventuelt måtte dekkes av de enkelte prosjektene.

Det er ønskelig at prosjekter som får tilskudd, bidrar med korte prosjektbeskrivelser som kan bli publisert på Kulturrådets nettsider, og at de stiller til eventuelle intervjuer og andre mindre formidlingsaktiviteter underveis i prosjektperioden.